Вип. II. Р. 1905. Ч. 22.

ХРОНІКА

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

1905, січень-цьвітень.

Загальні збори

(дня 19 цьвітня, 1905).

Сьогорічні звичайні загальні збори отворив голова по 10-ій годині рано в присутности 52 членів, із яких 18 мали повновласти для заступства інституцій та заграничних членів. Покликавши на секретарів зборів дд. Ів. Кревецького та Вол. Левинського, подав голова огляд діяльности Товариства за 1904 р. в отсих словах:

„Ще минув рік, і Наукове Товариство імени Шевченка ще раз обернуло своє колесо. Тяжке те колесо, і не мало значить оден

оборот його. Наукове Товариство імени Шевченка не тільки провадить дуже розгалужене господарство, що з року на рік розростаєть ся і для простого полагоджування своїх біжучих справ потрібує все більшої скількости роботи — воно веде інтензивну наукову роботу і з кождим роком записує нову сторінку в історії української науки й культурного житя. Не легко се даєть ся. Потрібні для того гроші й люде, багато грошей і людей, а ми ніколи не були богаті анї тим, анї сим. Наші неустанні колатання до інстанцій державних і краєвих зістають ся без результату, а невимовно прикрі обставини, в яких живе українська суспільність, не дає можности удержати при науковій роботї навіть ті молоді сили, які з року на рік виховує саме наше Товариство. Мусимо тримати ся незвичайної ощадности, стараючи ся з малим грошем осягати тих результатів, на які иньші анальоґічні інституції потрібують і мають суми в пятеро, в десятеро більші. А той невеликий гурт людей, що на своїх плечах несе тягар наукової роботи Товариства, мусить тягнути ся з остатнїх своїх сил, щоб серед прикрих наших обставин, у тій задушливій атмосфері, яка панує наоколо і в самій нашій суспільности, довести сю роботу, сю наукову репрезентацію всеукраїнську, до того моменту, коли полїпшить ся доля нашого народу, коли полїтична і національна свобода засьвітить тій переважній части нашої суспільности й народу, що зістаєть ся нїмим і безвладним — навіть не сьвідком, а тільки сучасником наших висилень.

„Новий курс, заповіджений в Росії з кінцем минувшого року, обудив надії, що та переломова хвиля для нашої суспільности вближаєть ся, що тяжкі пута спадуть із української мови, з національного житя й суспільної діяльности на Вкраїні. Але півроку, що минуло з того часу, не принесло нічого реального, і ми зістаємо ся далї при самих лише мріях і надїях будучности — правда далеко близших здійснення, але все ще не здійснених — і при дуже тяжкій і прикрій дійсности. Заходи, які ми чинили в справі допущення наших видань до Росії, можуть служити тому ілюстрацією. Тільки справа допущення моєї Історії України-Руси до Росії була полагоджена, очевидно — в звязку з виходом моєї короткої історії України по российськи, що її так би сказати імунївувала. Більше нічого не допущено. Поданнє, внесене ще минувшого року до российського мінїстерства внутрішних справ, про допущеннє до Росії Літературно-наукового Вістника зістало ся

без відповіди, так само поновне представленнє уже до нового міністра внутрішних справ у справі дозволу наших і в загалї галицьких видань до Росії. Ми удавали ся в сій справі також до посередництва петербурської академії, покликаної правительством до заопініовання справи української мови, але й се досї ще не принесло ніяких результатів і ми маємо робити в давнійших незвичайно прикрих обставинах, відгороджені китайським муром від переважної части нашої теріторії.

„Щоб виконувати широку програму, яку зачеркнуло собі наше Товариство в останніх десяти лїтах, при дуже скупій і навіть непєвній підмозї зі сторони держави й краю, мусимо ми неустанно старати ся над розвоєм нашого господарства й творенням нових джерел доходу. Так у минувшім роцї Товариство наше ввело в житє нову коштовну й цїнну галузь — переплетничу робітню, що заповідає при успішнім розвою певну матеріяльну поміч на наукові цїли Товариства. Трудности звязані з заведеннєм сеї нової галузи нашого господарства, не тільки технічні, а й иньших катеґорій, про які не буду тут ширше говорити, трудности дуже великі, що прискорили чимало клопотів уступаючому Видїлу, в повні полагоджені і він віддає будучому Видїлу сю справу в повні упорядкованою і чистою.

„Введено в житє також другу справу, що від давнього часу займала Видїл і Загальні збори — розумію книгарню Товариства. Видїл не ворожив собі матеріяльних користей від відтворення книгарні на ширшу скалю, і се було причиною його обережности в сїй справі.. Одначе коли не удали ся заходи коло заложення якоїсь більшої вистави українських видань в одній з чужих книгарень, а Ставропіґійська книгарня зайняла супроти української книжки навіть дуже неприхильне становище, Видїл постановив не зволїкати більше зі сповненнєм бажань наших членів, а властиво цїлої нашої суспільности — побачити на европейську скалю заложену українську книгарню. Два проєкти виникло при тім: або почати від заложення книгарнї поменьшої, на скромнїйшім місцї, або — від разу, хоч би з більшим грошевим накладом заложити книгарню таку, що могла-б гідно репрезентувати нашу культурну роботу, культурний український поступ останніх десятилїть. Перевагу взяла друга гадка, і з початком сього року відтворено книгарню, що справдї може бути гідною репрезентанткою нашого культурного житя, хоч значнїйших матеріяльних користей, бодай у

близшім часї, нашому Товариству й не віщує. Виділ і не числив на них, порішуючи сю справу з становища національного, а не касового.

„Під заряд свій Виділ із моральних, а не матеріяльних мотивів прийняв іще одну інституцію минулого року — Академічний Дім. Але фундація ся не дає особливого труду Виділови, бо стоїть під управою комітету тільки в части зложеного з членів Виділу, анї не наражає Товариство на ніякі можливости матеріяльних страт (против сього зроблені відповідні застереження в фундаційнім актї). Тим часом обіцює дуже важні користи нашій академічній молодїжи — тим кругам, з яких рекрутують ся наукові робітники нашого Товариства, а тим самим стоїть вона в досить тїснім звязку з культурно-науковими цїлями нашого Товариства.

„З сими загальними зборами увійде в житє новий статут Товариства, що не тільки докладнїйше нормує орґанїзацію Товариства й відносини його ріжних чинників, а і з більшою прецизією означає сферу дїлання Товариства, концентруючи його роботу й засоби коло цїлей чисто наукових. Поступаючи відповідно до сих принціпів, вказаних йому Загальними Зборами, Виділ застановляв ся не тільки коло придбання більших засобів і наукових сил для сеї наукової роботи, але також і коло концентрації засобів і енерґії Товариства коло сеї цїли. В тім напрямі повзяв Виділ ухвалу — не обняту вже справозданнєм тому мушу на ній спинити ся — постановив передати на далї Літературно-науковий Вістник Українсько-руській Видавничій Спілцї. Перейнявши на себе двацять лїт тому видаваннє лїтературної часописи, що не могла стояти власними силами й мусїла-б упасти инакше, Товариство наше уважало своїм національним обовязком вести видавництво, хоч воно й приносило йому дефіцити, часом навіть дуже значні, а не легко було погодити й інтереси часописи з академічним характером Товариства, що давало йому свою фірму. Редакція Літературно-наукового Вістника, почуваючи обовязок часописи відкликати ся на найбільш актуальні питання нашого суспільного й національного житя, чула себе звязаною фірмою Товариства, котре могло-б бути впутане в ріжні непожадані для сього комплїкації своїм лїтературним орґаном, і униканнє всяких таких можливостей не могло не відбивати ся добре на сїм орґанї. Тому коли українсько-руська Видавнича Спілка, що за шестилїтню свою діяльність дала вже поважні докази своєї матеріяльної й культурної солїдности, звернула

ся до Виділу Наук. Тов. ім. Шевченка з заявою, що вона готова перейняти на себе Літературно-науковий Вістник із обовязком розширити по можности се видавництво і з чистих доходів сплачувати дефіціти, понесені Товариством на Літ.-наук. Вістнику, Виділ постановив сю пропозицію прийняти, в тім переконанню, що українсько-руська Видавнича Спілка своєю фірмою дає відповідне забезпечення дальшому істнованню часописей, здіймає з буджету Товариства позицію, що досить часто фіґурувала в її пасивах, а головно — здіймає з самої часописи те непожадане гальмо, яким була для нього фірма Товариства. Важне значіннє для Виділу мала заява редакції Літ.-наук. Вістника, що її пієтизм для Товариства, огляди на його інтереси гальмує провадженнє часописи відповідно до обовязків, які накладають на неї нинїшня важна, переломова, повна нервового житя доба в розвою нашого народу.

„Такі бурхливі, переломові хвилї, які нині переживаємо, не спріяють розвою тихої кабінетової працї, і на академічній діяльности нашого Товариства вони не можуть відізвати ся прихильно. Зрештою проґрама наукової діяльности нашого Товариства зачеркнена так широко, що саме сповнюваннє її правильно, з року на рік, потрібує великої працї, що становлячи велику заслугу нашого Товариства та збуджуючи подив для нього, вимагає сильних напружень. З невеликими виїмками всї видання, обняті науковим пляном Товариства, появили ся в минувшім роцї, хоч і зі спізненнєм, що тягнеть ся ще від памятної кризи й піврічного застою в діяльности Товариства зимою 1901/2 р. Виділ постановив відновити і в будущім роцї приложити до видавництв стару постанову, що виданнє, яке перетягнуло ся за кінець року до 20/I, виходить за дальший рік і тратить свою позицію в буджеті попереднього року. Що до змісту наукових публїкацій, то полишаючи оцінку його стороннїм фаховцям, піднесу тільки, що і в сїм роцї Товариство могло похвалити ся цїлим рядом праць молодих робітників, вихованих і підтриманих Товариством на науковій дорові, особливо в области українознавства. Молодих сил, охочих і здібних до роботи, що правда, нам не бракувало і не бракує. Тільки в тім біда, що підховавши і впровадивши в наукову роботу, Товариство наше тратить тих робітників, коли зі Львова мусять вони розходити ся, для кусника хлїба по провінції. Нещасливі наші обставини на тім пунктї зводять орґанізаційну роботу Товариства майже до роботи Іксіона. Як би

не се, як би можна було молодим адептам науки лишати ся у Львові знаходячи зарібок, який не відтягав би їх безповоротно від науки, ми могли-б уже тепер приступити до ріжних колективних, систематичних робіт у ріжних галузях нашої діяльности.

„В осени минулого року археоґрафічна комісія прийняла проєкт такої колективної роботи, що переведена руками молодих робітників, вихованих нами, вписала-б ще одну поважну карту в історію нашого Товариства і його васлуг перед українською наукою. Се проєкт систематичного студіовання архівів ріжних країв для зібрання й опублїковання корпуса документів до історії української козаччини. Сил відповідно приготованих для сеї роботи у нас не бракує. Справа обертаєть ся коло грошевих засобів і поставлення молодих археоґрафів наших в можність зайняти ся сими студіями. Полагодити її належить уже до будучого року“.

По промові запросив голова д. В. Білецького для провірки повновластий, а рівночасно почав секретар відчитувати протокол попередніх загальних зборів, який і принято до відомости з поправкою д. М. Павлика, що він при відчитуваню статута не голосував за параґрафами 1—15.

На сім місци зайшов інцідент, не звязаний в правді з порядком зборів, який мусів одначе бути полагодженим із огляду на ціль, до якої він стремів. Д. Павлик надрукував перед зборами брошуру п. н. „З Наукового Товариства ім. Шевченка“, приніс її з собою на збори і пороздавав членам. На ст. 4 тої брошури написав він між иньшим: „Як бачити мете, я не доторкнув ся в своїй промові грошевої господарки голови Товариства д. Грушівського перед заведенєм контролї тої господарки з боку Виділу заходами дра М. Шухевича; не доторкну ся її й тепер, після грубої — як признає менї всякий — провокації з боку дра Франка в єго „праці“ про мене — за яку, розуміє ся, відповідає морально д. Грушівський, — не доторкну ся тої господарки тим більше, що лихо минуло ся і либонь уже не верне ся“. Побачивши сї слова, голова проф. Грушевський, зажадав, аби автор їх пояснив зараз, як і що він розуміє під тою „грошевою господаркою“, сконстатувавши рівночасно, що такі голословні натяки розминають ся цілковито з найелементарнїйшими вимогами етики та чесного поступування. Заразом заявив, що зміст його розмови з дром С. Рудницьким та дром В. Левицьким на 7 ст. брошури переданий невірно та ще до того з довірочної розмови.

Д. Павлик заявив, що він дасть поясненя на мировім суді і оголосить їх публично. Колиж сьому спротивив ся голова, аби справу відволікати, і зажадав зараз поясненя, а в тім жаданю підперли його й иньші члени, розвинула ся довша дискусія, в якій забирали голос дл. І. Копач, С. Рудницький, І. Труш, В. Шухевич, М. Заячківський, В. Білецький, М. Павлик і М. Грушевський (з чого більшість бесідників промовляла по 2—3 рази) та скінчила ся остаточно заявою д. Павлика, що він не мав на гадці ніяких специяльних фактів та що не закидає проф. Грушевському нічого нечесного і заявою д. С. Рудницького, що він уважав свою розмову тільки в першій половині за довірочну і тої довірочности не зрадив, друга-ж була громадської натури, бо доторкала ся певного modus vivendi між членами в товаристві.

На внесенє дра І. Копача ухвалено далї не відчитувати секретарського справозданя, але від разу перейти до дискусії над ним.

Дискусію розпочав д. М. Павлик, жадаючи відчитаня протоколу з двох остатнїх засїдань Виділу, з яких не подавано ще витягу в „Хронїцї“. Внесеню спротивив ся д. В. Шухевич, мотивуючи, що ті засїданя належать до нового адміністраційного року, по чім внесенє д. Павлика, піддане під голосованє, перепало.

Д. Ол. Стефанович жадає поясненя, чи камениця, в якій міститъ ся товариство, є його власність, чи ні, та як розуміти противорічність — по його думці — між словами секретаря, що Виділ перебрав під свій заряд „Академічний Дім“ (Хроніка, ч. 21, ст. 6) і словами, виповідженими нинї головою, що „Академічним Домом“ завідує окремий комітет, до якого товариство делеґує лише деяких своїх членів.

Голова пояснює, що камениця, в якій міститъ ся товариство, не є його власністю, тільки власністю окремої фундації, якої акт фундацийний не затверджений ще до тепер тому, що фундатор поставив у ньому деякі такі умови, яких Виділ не міг приймити. Через те й фундація не входить у житє. Що-ж тикаєть ся „Академічного Дому“, то його заряд переданий в цїлости куратором Науковому Тов. ім. Шевченка. Виділ може ним завідувати в повні сам, або поручити його комітетови (що й зроблено), покликаному з поміж себе в цїлости, або щоби себе занадто не обтяжувати ріжними аґендами, й з иньших людий з поза Виділу. Куратор у зарядї має застережене тільки право veto, більш нїчого.

Д. В. Білецький ставить бажане до Виділу, аби більше реклямував своє нотне письмо, бо багато композиторів не знає про нього, тому й видає свої праці но иньших місцях, переважно за границею. Так само домагаеть ся знижки ціни на старших виданях товариства, наслідком чого вони могли би швидше й більше розходити ся. Крім того жадає поясненя, чи Виділ застерігає собі при ремунерованю друкованих у себе праць певні права що до перекладу.

Проф. К. Студинський відповідає, що справа реклями нотного письма — се дрібна річ і зиску товариству не принесе. Ціни на давнійші виданя Виділ не може знижувати, бо тим самим депреціонував би новійші. Вони зрештою — як на наукові виданя — не дорогі. Що-ж тикаеть ся праць, друкованих у виданях товариства і деінде, то в тій справі істнують уже від кількох літ певні норми, ухвалені давнійшим Виділом, яких і теперішній Виділ придержував ся.

Тут зложив д. В. Білецький справоздане з провірки повновластий; одну повновласть узнано не істнуючою тому, що її повновласник не явив ся на зборах; одну повновласть уневажнено, як противну постановам статута. Признано важними 16.

Др. Ев. Бурачинський жадає поясненя в справі непорозумінь що до ремунерації за „Гуцульщину“ між Виділом і д. В. Шухевичом.

Проф. К. Студинський відповідає, що над тою справою застановляла ся окрема комісія, вибрана Виділом, предложила відповідний еляборат та що Виділ полагодив її на однім із недавніх засідань.

Др. Ев. Бурачинський домагаеть ся відчитаня еляборату комісії на зборах із огляду на те, що справа тягла ся довший час, переходила ріжні стадії, а незнана загалови членів, хоч приватно ходили про неї ріжні чутки.

Д. Волод. Шухевич заявляє, що він перечитав еляборат комісії, але в ньому багато неправдивих фактів, прим. що він не зазначив у польськім виданю, що вийшло руське, або що він узяв 70 кор. на мапку. Домагаеть ся проте від Виділу точнїйшої провірки фактів тим більше, що він не міг сього зробити, бо його не кликано ні разу на засідання комісії. Зі свойого боку він не противить ся відчитаню еляборату. Не хотів би одначе того, бо буде примушений відповідати на закиди, які зрештою звернені виключно

до нього і не належать перед загальні збори. Крім того він не приготований до відповіди і не має під рукою доказів, хоч вони лежать у нього дома.

Др. К. Студинський констатує, що згадана комісія просила д. В. Шухевича на своє засїданє, він був на ньому і давав особисто поясненя, про які його прошено. — Д. Шухевич впадаючи в бесїду, відповідає, що був лиш раз переслухуваний. — Др. К. Студинський поясняє далї, що д. Шухевич зазначив вправдї в польскім виданю „Гуцульщини“, що вона вийшла по руськи, але не зазначив, що вона вийшла по польськи в перекладї. Що до мапки, то комісія не могла ствердити, чи д. В. Шухевич узяв 70 кор. на неї, тому тої справи не порушувала зовсїм у своїм еляборатї.

Д. Вол. Гнатюк промовляє також за внесенем дра Е. Бурачинського і жадає відчитаня еляборату й відповідної ухвали Видїлу ще й тому, що він заложив на засїданю Видїлу votum separatum проти виплати д. Шухевичови 180 кор. ремунерациї, яка по його думцї не належала ся д. Шухевичови.

Д. Мих. Павлик підносить, що справа перекладів праць, поміщуваних у виданях товариства, була предкладана проф. М. Грушевським секціям, але вони не полагодили її.

Проф. М. Грушевський поясняє, що предкладав секціям внесенє на абсолютну заборону друковання (до трьох лїт) в чужих мовах праць, поміщених у виданях товариства, а не спеціяльно „Гуцульщини“. Істнує одначе давно ухвала, що праць, друкованих у виданях товариства, не можна друкувати перед упливом трьох лїт на иньших мовах без дозволу секцій.

Др. Ев. Бурачинський домагаєть ся вже тому відчитаня еляборату комісії, що д. Шухевич закинув, буцїм еляборат минаєть ся з правдою, а такий закид мусить бути зараз роз'яснений. Крім того д. Шухевич засїдав до тепер у Видїлї як представитель мат. прир. лїкарської секції, яка по зборах мусить вибирати на ново відпоручника і мусить знати вже тепер, чи має вибрати поновно д. Шухевича.

Д. Вол. Шухевич зазначує, що хоч він належав до Видїлу, то не впливав на ухвали в справі „Гуцульщини“, бо не ходив на засїданя. З ухвали Видїлу він чуєть ся вдоволений і не хотів би розволїкати приватної справи перед зборами, до яких вона не на-

лежить. Коли ж би еляборат відчитано, він просить, аби йому було вільно реаґувати на нього. На його погляд еляборат і ухвала Виділу навіть не належать перед теперішні загальні збори, хиба перед найблизші, бо вони повстали вже в 1905 р., який виключений зі справоздань теперішнього Виділу.

Д. Ів. Стешенко заявляєть ся за відчитанєм ухвали і еляборату, навіть коли-б вони належали до 1905 р. Се-ж лише формальна ріжниця, а з морального боку все одно, коли була ухвала.

Д. Вол. Гнатюк поясняє, що непорозуміня д. Шухевича з Виділом тягнуть ся ще від 1899 р., від коли вийшов перший том „Гуцульщини“; д. Шухевич був по виході кождого тому невдоволений ремунерацією, все підносив якісь нові жалї й бажаня писав листи до Виділу, над якими мушено радити. Коли отже справа тягла ся пять літ, не можна казати, що вона не належить перед теперішні загальні збори, але аж перед дальші. Домагаєть ся відчитаня ухвали проте і еляборату.

Д. Ром. Сембратович ставить внесенє, аби презідія порішила сама, чи належить еляборат відчитувати, чи нї.

Др. Іван Кунців зазначує, що член Виділу не може жадати дебати на загальних зборах над справами, від яких він заложив votum separatum на засіданю Виділу. Коли-б так було, а в Виділї знайшов би ся який обструкціоніст, то опісля цілі збори засипав би самими своїми vet-ами.

Проф. М. Грушевський абстрагуючи від votum separatum признає домаганє дра Е. Бурачинського оправданим і піддає його під голосованє. За відчитанєм ухвали і еляборату заявляєть ся більшість. Др. К. Студинський відчитує їх.

У дискусиї забирає голос др. Ев. Бурачинський. Він називає поступки д. В. Шухевича некорректними і домагаєть ся вибору окремої комісії, яка має переглянути ще раз цілу справу та прийти перед Виділ, евентуально нові загальні збори із осудом, чи супроти піднесених закидів проти д. В. Шухевича він може бути далї членом товариства, чи нї.

Д. Вол. Шухевич перечить, буцїм би він давав клїші берлїнському товариству. До Відня в правдї посилав на просьбу дра Габерляндта, але се переважно клїші музея ім. Дідушицких. Гонорару за те ніякого не брав. Що до задержуваня довго клїшів у себе, то завважить, що просив Виділ, аби позволив йому звернути їх на

весні, бо в зимі шукати за ними на стриху не добре. Що до поділу його праці на статї і матеріяли і їх ремунерованя, мусить заявити, що в дотичній ухвалї Виділу говорить ся загалом про статї, він думав отже, що Виділ називає всьо статями. Коли одначе робить ся ріжницю між статями і матеріялом і закидуєть ся йому, що в „Гуцульщинї" головно матеріяли, то він має право сказати, що всьо друковане товариством, се матеріяли. Що до 500 кор. підмоги на етноґрафічні екскурзії, то 200 корон перших дістав він титулом доплати до признаної йому ремунерації. На самі екскурзії дістав отже лиш 300 кор. І з того звиж 200 кор. заплатив за фоноґраф, який готов кождої хвилї передати товариству. Що до слів, ужитих у Słow-i Polsk-im, то він не перечить їх, але зазначить, що се була відповідь на те, буцім то він „Гуцульщину" видав за польські гроші, отже відносить ся до польського виданя, а не до руського, а на збиранє матеріялів до польського виданя не дістав він від нікого нї сотика. Що руський ориґінал видало Наук. Тов. Шевченка, се зазначить він у передмові до IV польського тому. Що до намісництва, то признає, що був там в иньшій справі і лише принагідно говорив із референтом про товариство, але загально, не називаючи його по імени. Що до більшого числа ілюстрацій у польськім виданю, то розходить ся тут ледви о 2 – 3 клїші, які помістив на спеціяльне домаганє пок. Дідушицкого. А що до збільшеня тексту в польськім виданю, то він зложить зараз 500 кор. на публичну ціль, коли хто докаже, що того тексту є в польськім виданю бодай дві сторонї більше. Воно виглядає більше, бо має більший друк. „Гуцульщини" 50 примірників сам не брав, йому видавав їх д. Беднарский. Польське виданє т. III не надрукувало ся швидше від руського т. IV, на що він дасть докази; а за те він не відповідає, що товариство своє виданє випустило так пізно. Що до ухвали друкованя перекладів найменьше по 3 роках, то на скілько він собі пригадує, др. С. Дністрянський запевнював його, що вона не може відносити ся до „Гуцульщини", яка почала друкувати ся ще перед ухвалою. Що він не зазначував у польськім виданю, які клїші є власністю товариства, то так само не зазначував у руськім виданю, які клїші є власністю музея ім. Дідушицких; вираз „власність" під клїшами відносить ся до предмету, а не до клїшів. На мапку не брав ніяких 70 кор. і коли-б який слїд був, що він їх узяв, він готов тих 70 кор. звернути; а що мапки нема в руськім виданю, він тому не винен,

лише товариство, яке не хотіло дати на неї наклад. У кінци просить, коли б вибрано комісію і вона зараз хотіла полагодити справу, відсунути дискусію на пізнїйше до пополудневої пори, поки він не принесе письменні докази.

Проф. М. Грушевський заявляє, що дискусія над справою д. Шухевича не може мати тепер місця і на його виводи може відповідати лише комісія.

Др. І. Копач противить ся виборови комісії і домагаєть ся перерви зборів задля обідової пори.

На питанє дра Я. Грушкевича, чи др. Е. Бурачинський вяже загалом справу д. Шухевича зі справою уділеня Видїлови обсолюторії, відповідає останнїй заперечуючо.

Др. К. Студинський відповідає д. Шухевичови іменем комісії: Що в польськім виданю більше тексту, як у руськім, се потвердив д. Шухевич перед комісією на відповідне питанє. Через те, як і через більше число клїшів та мапки у польськім виданю, останнє депреціонує вартість руського видання. Що до 500 кор. підмоги, то всї вони виплачені на екскурзії. В протоколї з 1900 р. зазначено виразно, що 200 кор. признаєть ся д. Шухевичови на частинне покритє коштів поїздок. З фоноґрафу товариство резиґнує, бо вже має один. Що до слів у Słow-і Polsk-ім, бесїдник обстоює за виводами комісії. Що до намісництва, признає, що кождий член має право відносити ся до нього з запитами, в справі інтерпретації статута, але коли дотичні урядники з того поводу вмішують ся у внутрішнї справи товариства, супроти сього належить бути обережнїйшим. Про 50 примірників „Гуцульщини“, побираних д. Шухевичом, не згадуєть ся в еляборатї; коли бесїдник запитував одначе д. Беднарского, на чиє порученє він їх видавав, відповів, що не тямить, але правдоподібно на порученє д. Громницького. Констатує далї, що авторам належить ся від товариства тільки відбиток по 50 примірників, а иньших праць дістають вони найбільше до 15 примірників. Так само констатує згідно з виводами комісії, що оба тексти, польський і руський (IV т.), появили ся майже рівночасно. Що до виплати 180 кор., то Видїл порішив їх виплатити, аби закінчити справу. Що до мапки, то має переконанє, що д. Шухевич не побрав на неї гроший. В кінци заявляє ся теж за вибором комісії.

Др. І. Франко пояснює, що помилка в клішами в берлінськім виданю пішла звідти, що там була статя про Гуцулів із ілюстраціями, подібними до тих, які є в „Гуцульщині“.

Др. Ев. Бурачинський поновляє своє внесене на вибір специяльної комісії для розгляду цілої справи д. Шухевича.

Проф. М. Грушевський відкладає се внесене до останньої точки, „внесеня й інтерпеляції“, та перериває збори о 3 год.

О год. 6 вечером, сконстатувавши відповідне число присутних членів, отвирає проф. М. Грушевський дальшу дискусію над секретарським справозданем.

Перший промовляє д. М. Павлик. Покликуючись на те, що ранїшня його заява вдоволила проф. М. Грушевського, висловляє надію, що проф. Грушевський відкличе також свої слова, звернені на його адресу: „Слова сї розминають ся в найелементарнїйшими вимогами етики та чесного поступуваня“.

Проф. М. Грушевський заявляє, що міг би відкликати свої слова в такім разї, коли д. Павлик друкованим спростованнєм показав би, що має охоту уневажнити свою необережно кинену інсінуацію; д. М. Павлик застерігає собі полагоджене справи не на зборах, але на иньшій дорозї. Тому що справа являєть ся знов неполагодженою, др. К. Студинський ставить внесене: „Загальні збори висловляють із нагоди атаку д. Павлика в його брошурі (ст. 4) на особу проф. М. Грушевського за його давні і теперішні наукові та адмінїстрацийні заслуги для товариства своє признане і подяку“.

Д. Ів. Труш ставляє до того внесеня додаткове: „Загальні збори прийшли до переконаня, що слова кинені д. Павликом, є безпідставні та простою калюмнією“.

Др. Ів. Кунців жадає від д. Павлика відкликаня його слів печатно, через що справа могла-б покінчити ся. З сим годять ся др. І. Копач і д. Сембратович, а др. Студинський заявляє, що в такім разї буде зайвим і його внесене.

По довшій дискусії в сїй справі, в якій забирали ще голос др. І. Копач, др. І. Кунців, д. М. Павлик, проф. М. Грушевський, д. В. Шухевич, д. І. Труш, д. І. Стешенко, заявив д. М. Павлик, що надрукує в „Дїлї“ отсї слова: „Заявляю отсим, що заміткою своєю в брошурі „З Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові“ (ст. 4, alinea 4) про адмінїстрацию товариства на адресу проф. Грушевського я не мав наміру і підстави робити йому закидів яких

небудь неточностий і неправильностий у веденю адміністрації товариства". Супроти того заявив проф. М. Грушевський, що на таку евентуальність відкликує також свої слова що до особи д. М. Павлика. Тим справу полагоджено.

В дальшій дискусії забирає знов голос д. М. Павлик. Навязуючи до промови голови, в якій згадано про передачу Л. Н. Вістника Видавничій Спілці з причини, що він був немов гальмою для розвою товариства та що товариство мало все на ньому дефіцити. Бесідник противить ся такій передачі, а причину дефіцитів добачує у змісті Л. Н. Вістника.

З сим поглядом солідаризує ся також о. Ол. Стефанович. По його думці Л. Н. Вістник не стоїть ні на науковій, ні на моральній висоті. Його не можна давати в руки ні молодїжи, ні женщинам, а через те не можна його тримати родинам. Белетристичний відділ повинен усе подавати красні, ідеальні річи, а не такі, як: „Милїтин гай" або „Пропасть", які справляють лише обридженє. Порноґрафії в такім журналї не належить допускати. Науковий відділ повинен також бути поважно редаґований. Можна в ньому писати про всьо, і про релїґію, але не виступати проти неї; можна писати про церковні пости і звичаї, про пастирські посланія і т. и., але поважно, а не кпити собі; можна обговорювати також біжучі події, але обєктивно, а не тенденцийно, бо виданє є орґаном цїлого товариства, а не кількох людий. Бесідник противить ся також передачі Л. Н. Вістника Вид. Спілцї, а домагає ся тільки його реформи.

Проф. М. Грушевський відповідає на те, що Л. Н. Вістник боров ся все з дефіцитами з виїмком одного року, коли не плачено нікому ремунерацій, але се спричинило його блїдість. Не минали також ніякі загальні збори, аби на них не виступувано з рекримінаціями проти Л. Н. Вістника. В кінци скорше чи пізнїйше могли би ворожі елементи зробити ужиток із того, що буцїм то Л. Н. Вістник займає ся полїтикою, що знов могло-б відбити ся уємно на самім товаристві. Маючи всьо те на увазї, Видїл порішив передати сей журнал Вид. Спілцї вже від маєвої книжки 1905 р. з тим, що евентуальні страти за 1905 р. покриють оба товариства pro rata parte, а з чистих доходів кождого року Вид. Спілка буде призначувати 25% на покритє давних дефіцитів Л. Н. Вістника так довго, доки не покриє їх зовсїм.

Др. Франко готов признати виводам о. О. Стефановича вповні рацію, але тоді, коли-б Л. Н. Вістник перемінив ся на журнал для дітий або молодіжи. Поважний журнал мусить давати образ нашого духового житя, він мусить відкликувати ся на всї сучасні теми та йти в духом часу без огляду на матерію порушуваного предмету. Заперечує, аби редакція робила коли Л. Н. Вістник особистим органом, а що до закиду субєктивного редаґованя то зазначує, що доки журнал редаґують субєкти, а не обєкти, доти він мусить бути субєктивний.

По сїм піддано внесене д. Павлика, аби не передавано Л. Н. Вістника Вид. Спілцї, під голосоване, але воно перепало дiставши лиш два голоси.

Др. С. Рудницький обговорює стан мат. прир. лїкарської секції. Причину її малої наукової продукції добачує в браку більших періодичних видавництв, які мають иньші секції. Збірник секції не вистарчає їй, а Виділ відносить ся неприхильно до її змагань. Бесідник підносить відмову Виділом накладу на „Зоольоґію“ д. І. Верхратського і жадає в сїй справі зміни. Так само бібліотека не вдоволяє потреб членів секції.

Д. Ів. Боднар закидає секції, що вона проти ухвал Виділу і секцій друкує переклади; в остатнім пр. томі Збірника надрукувала редакція аж два переклади дра І. Пулюя і один дра В. Левицького. Таке поступоване не причиняєть ся зовсім до піднесеня видань секції.

Др. В. Левицький пояснює се браком ориґінальних праць. Д. Ів. Верхратський підносить велику стійність своєї „Зоольоґії“, якою не може похвалити ся ніякий славянський народ, а яка є результатом його 40 лїтньої працї. Особливо терминольоґія в нїй неоцїнена, щиро малоруська. Не йому відмова друку принесе шкоду, але малоруській науцї.

Др. К. Студинський застерігаєть ся проти вислову дра С. Рудницького, що Виділ відносить ся неприхильно до мат. прир. лїк. секції. Сього не можна сказати навіть наслїдком відмови накладу на „Зоольоґію“ д. І. Верхратського, який сам признав, що його праця є компіляцією, а компіляцій відповідно до давнїйших ухвал секція не повинна поручувати до друку. Зрештою наклад „Зоольоґії“, як обчислено, виносив би коло 14.000 кор. а в теперішних обставинах товариство не може їх нїяким чином видати. Виділ

зробив зі свого боку, що міг, і признав д. І. Верхратському 1000 кор. підмоги на видане, платних по виході першого тому „Зоольоґії“.

На сім вичерпано дискусію над секретарським справозданем. До касового справоздани не жадав ніхто голосу, тому голова відчитав справоздане контрольної комісії і піддав її внесене на уділене уступаючому Виділови абсолюторії під голосоване. Внесене принято одноголосно, по чім перейдено до вибору голови і членів Виділу. При виборі голови віддано 60 голосів. Скрутаторами були дд. В. Білецький і Я. Гординський. Проф. М. Грушевський дістав 53 голоси, 6 карток віддано чистих, а одну з помиленим іменем. При виборі членів Виділу віддано також 60 голосів. Як скрутатори функ[ґ]ували др. Ів. Кунців і о. І. Рудович. Поки відбувала ся скрутинія, перейдено до останньої точки порядку зборів, внесень і інтерпеляцій.

Проф. М. Грушевський поставив іменем Виділу внесене на іменоване д. Ів. Верхратського почесним членом товариства за його науково-педаґоґічну діяльність. Внесене ухвалено.

Др. Ев. Бурачинський поновляє своє внесене, аби збори вибрали комісію, яка розглянула би ся в справі д. В. Шухевича і прийшла з внесенем перед Виділ, чи поступоване його, виказане комісією Виділу, є згідне з обовязками і гідністю члена товариства.

Д. Вол. Шухевич признає, що був би раднійший, як би його справу полагодив сам Виділ; годить ся одначе на вибір комісії, бо має докази на се, що попередна комісія подала дещо мильно.

Др. Вол. Кобринський признає, що чує про сю справу перший раз, але переконаний, що комісія зробила д. Шухевичови неоправдані докори. Він заявляєть ся за тим, аби не вибирано ще одної комісії, але аби справу передискутовано зараз та аби д. В. Шухевич міг зараз відповідати на чинені йому закиди.

Др. Я. Грушкевич ставить внесене, аби перше порішено, чи належить вибирати загалом комісію, чи ні.

Збори ухвалюють вибрати комісію і вибирають її членами дд. В. Білецького, С. Громницького, дра В. Кобринського.

Тут оголосили скрутатори результат виборів до Виділу. Віддано 60 голосів; абсолютна більшість 31. Членами Виділу вибрані:

Мих. Мочульський . . .	55	голос.
Др. Кир. Студинський . .	55	„
Ів. Ясеницький	55	„
Кароль Бандрівський .	52	„
Волод. Гнатюк	52	„
Др. Ден. Лукіянович . .	50	„
Кость Паньківський . . .	36	„

Заступниками членів Виділу вибрані:

Др. Петро Рондяк . . .	55	голос.
Павло Волосенка	54	„
Др. Евг. Бурачинський . .	53	„
Др. Ярос. Грушкевич . .	44	„

Др. Вол. Левицький порушує далї справу спенсіонованя д. М. Павлика. В падолистї 1904 р. обходив гурток людий ювилей д. М. Павлика. При тій нагоді внесли два члени товариства, др. І. Горбачевський і др. І. Пулюй, професори в Празї, письмо до Виділу з пропозицією, аби в день ювилею спенсіоновано д. Павлика, полишаючи йому дотеперішню платню місячну в сумі 125 к. Виділ увільнив д. М. Павлика від служби на його бажанє, але не признав йому емеритури, лиш одноразову відправу в висотї дволїтньої платнї разом 3000 к., платних у двох піврічних ратах. Д. М. Павлик не згодив ся на таке полагодженє справи і відкликав ся до загальних зборів, а так само й др. І. Пулюй, не можучи особисто приїхати на збори, поручив бесїдникови поставити внесенє на признанє д. М. Павликови місячної емеритури в сумі 125 кор.

Проф. М. Грушевський поясняє становище Виділу в тій справі. Виділ, в якім засїдали й особисті приятелї д. Павлика, ухвалив одноголосно виплатити йому одноразову відправу в сумі 3000 кор. Се сьвідчить, що Виділ пішов як найдальше в своїй гуманности і зробив уступку загальній опінії про заслуги і знеможність д. Павлика. Виділ не міг дати йому сталої емеритури не лиш тому, що він служив коротко ($7^1/_2$ року), але й тому, що товариство не розпоряджує покладними грошем на емеритури. Коли-б нинїшнї збори ухвалили директиву Видїлови, виплачувати емеритуру д. Павликови, то поставили би через те Виділ у дуже трудне положенє не лиш із фінансового боку, але й з огляду на прецеденс для иньших функціонарів товариства, між якими є й такі, що служать по 30 лїт. Бесїдник висловляє бажанє, щоби суспільність поста-

рала ся забезпечити д. Павлика, до чого ініціятиву повинен узяти ювілейний комітет, а товариство тоді могло би в тій акції взяти також участь.

Др. К. Студинський звертає увагу на несталість і необезпеченість доходів товариства. Не велика річ ухвалити емеритури, але важко дотримати опісля ухвали.

Др. І. Копач запитує про веденє бібліотеки д. Павликом, на що др. К. Студинський відповідає, що як виходить із предложеного бібліотекарського справозданя тимчасовими функціонарями бібліотеки, воно не було старанне. Супроти того констатує др. І. Копач, що претенсії д. Павлика до емеритури неоправдані. Д. Ів. Стешенко звертає увагу, що тут не можна дивити ся на справу, як на чисто бібліотекарську. Д. Павлик уже історична особа, тому ціла суспільність повинна пошанувати такого діяча. Товариство є тільки частиною тої суспільности, тому добре зробить, коли на доказ своєї безпартийности і пошанованя признасть хоч маленьку йому емеритуру, яку зможе, а дальшу ініціятиву повинен узяти ювилейний комітет. Др. І. Копач ставить внесенє, аби над справою емеритури д. Павлика перейти до порядку, а причинити ся тільки відповідним датком, коли би хто поза товариством орґанізував акцію в справі його забезпеченя. Се внесенє принято. Коли дальше не забирав ніхто голосу, голова сконстатувавши вичерпанє порядку зборів, закрив їх о $12^1/_2$ год. в ночи.

Засїданя секций.

Засїданя історично-фільософічної секциї.

I зас. дна 13 січня.

1) Проф. М. Грушевський предложив першу серію „Матеріялів до історії суспільних і економічних відносин західної України“, які ухвалено друкувати в „Записках“. Передрук їх має мати фірму Археографічної комісиї, відповідно до її бажаня. 2) Принято до відомости, що правнича комісия уконституувала ся вибравши: Дра С. Днїстрянського, головою; Ів. Чернявського, заст. голови; дра П. Ронцяка, секретарем. 3) Др. С. Днїстрянський порушив справу виданя систематичного курсу суспільної економії з узглядненем новійшої літератури й новійших напрямів, про що дискутовано в правничій комісиї. Признано, що такий курс був би пожаданим, але що виданя його підходило би більше до круга діяльности нпр. „Видавничої Спілки“. 4) Др. І. Франко запропонував видати в „Матер. до укр. етнольоґії“ збір деяких старих етноґрафічних статий з львівських бібліотек. Сю гадку принято прихильно з тим, щоби близший плян сього виданя був предложений секциї.

Зміст першої серії „Матеріялів“ проф. М. Грушевського:

Збірка документів дотичить головно старих воєвідств Руського і Подільського XV—XVI і першої половини XVII в., має на метї розяснити ріжні неясні питання особливо в історії тутешнього села. Перша серія обіймає 80 документів до р. 1530 і дає передовсім збірку актів до виясненя умов шляхетського володіння, його служебного характеру в XIV—XV в. й повільної емансипациї.

Поменьші ґрупи документів дотикають історії ріжних „прав“ сіл, адміністрації, релїґійних і національних відносин. (Надруковано в LXIII і LXIV т. „Записок“).

II вас. дня 31 січня.

1) Проф. М. Грушевський зреферував розвідку д. В. Доманицького про Зоріяна-Доленґу Ходаковського. 2) Д. Ів. Крипякевич предложив свою працю про „Торговлю Львова на основі рахункових книжок Шольца і Боїма“. Обі праці ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці д. В. Доманицького:

Автор, опираючи ся на невиданім збірнику пісень Ходаковского, поданих там місцях і датах, доповнює біоґрафію Ходаковского, старає ся виснити, як зложили ся його етноґрафічні інтереси, в кінці описує його Збірник пісень (невиданий).

Зміст праці д. І. Крипякевича:

Розвідка опирає ся на невикористаній дотепер ширше склеповій книжці спілки двох львівських купців із самого початку XVII в. Спілка торгує сукном. Львівські купці самі не ходять за своїм товаром, лиш дістають його посередно від купців із трох міст: з Ґданська (анґлїйські сукна), з Кракова (моравські) і з Хенцін (місцеві польські); найбільше — половину цілого транспорту — дає Ґданськ й се найдорожші сукна (бо 2 зол. поль. за локоть); моравське сукно йде по 15 грошів, а польське по 6 гр. Сукно продає ся у Львові (головно покупцям із доохресних сіл) і по ярмарках у Камінцю (два рази на рік), Язлівцю, Луцьку, Ярославі, Белзї, Острові, Скалї, Снятині й Сатанові. Річний оборот 20.000 з. В розвідці вичислені детально всї звістки про купно сукна; в текстї подано 4 таблички до перегляду.

III вас. дня 15 лютого.

1) Проф. М. Грушевський зреферував працю д. З. Кузелї п. н. „Огляд археольоґічних і антропольоґічних видавництв західноевропейських за р. 1903“. 2) Др. С. Томашівський зреферував свою працю п. н. „Причинки до пізнаня угорської урядової статистики народностий“. Обі праці ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці д. З. Кузелї:

В статях „Антропольоґічні і археольоґічні часописи за р. 1903“ і „Етноґрафічні і фолькльорні часописи за р. 1903“, подає Зенон Кузеля огляд около 150 західноевропейських журналів, німецьких, нідерляндських, французьких і італїйських, які виходять в Австрії, Німеччинї, Нідерляндах, Швайцарії, Бельґії, у Франції і Італії звертаючи передовсім увагу на усе, що доторкає українознавства, славістики або приносить нові важні результати -- а далї і на меньші статї і замітки особливо в тих провінціяльних журналах, із якими труднїйше стрінути ся. В фолькльорнім відділї обговорені досить докладно усї дотичні часописи, а побіч того ґеоґрафічні і критично-лїтературні. В останнїх занотовані усї лїтературно-критичні статї в обсягу славістики, ґерманїстики і романїстики, які можуть мати який небудь інтерес для фолькльориста або дослїдника поодиноких мотивів.

Зміст праці дра С. Томашівського:

Автор займає ся питанєм, голосним в останнїх часах, про винародовлюваннє угорських Русинів. Тому, що відомости про те оперті головно на результатах урядових конскрипцій, старає ся провірити їх певність на сумнївній теріторії і доходить до висновку, що урядова угорська статистика майже цїлком без вартости при рішеню про угорсько-руську теріторію й евентуальні її страти, що дослїдникам треба звернутись до язикових, етноґрафічних та (передовсім) історичних студий. Автор дає в тім напрямі рядок примірів.

IV зас. дня 26 марта.

1) Д. С. Петлюра відчитав свою статю п. н. „Причинок до історії перенесеня турецьких Запорожців на Кубань“. 2) Д. Ів. Крипякевич предложив статю про „Торговельні записки львівських купців XVIII. ст. Гайдера і Вільчка“. Обі праці ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці д. Ів. Крипякевича:

Автор предложив свої причинки до історії львівської торговлї і обговорені тут дальше склепові книжки львівських купцїв із XVII в. — дві в торговлї сукном: книжка Гайдера з 1617—34 і 1646 рр. і фраґменти з книжки Вільчка 1674 р.; третя подібна книжка буде реферована пізнїйше.

Картки з книжки Вільчка дають мало цікавого; за те дуже інтересна до історії торговлї книжка Гайдера — на жаль заховались лиш записки з купна, з продажі нема. — Сукно приходить із Ґданська (анґлїйське й нїдерляндське — більше половини усього сукна) і з Кракова (шлесько-моравське); иньші міста як Замость і Познань не додержують місця. Цїни сукна в перших роках такі самі як в торговлї Боїма (пор. реферат ст. 70), 1622 р. нáрав підносять ся майже у двоє і так лишають ся до кінця. — Крім рахунків із сукна маємо поодинокі ввістки про торговлю волами, попелом, селедцями й шовком. На кінцї розвідки подаций стан маєтковий Гайдера на підставі посмертного спису його майна.

V зас. дня 20 цьвітня.

1) Др. І. Франко зреферував працю д. Вол. Лесевича про „Храм Ізіди в Помпеях", призначену для наукового збірника. 2) Проф. М. Грушевський предложив другу серію „Матеріялів до історії суспільного й економічного стану зах. України (1530—1600)", які ухвалено друкувати в „Записках".

Зміст працї проф. М. Грушевського:

Друга серія сих матеріялів обіймає другу і третю чверть XVI в. Головний інтерес її полягає на скаргах селян з галицьких королївщин, на обтяжене панщиною і поборами; сї скарги, розвиваючи ся з середини XVI в., особливо численні стають від першого безкоролївя і кидають незвичайно інтересне сьвітло на економічні відносини, еволюцію експльоатації селянської верстви й економічної полїтики правительства, що хоч іде в хвості шляхетства, само одначе ломить практики й норми селянських обовязків.

Засїданя фільольоґічної секциї.

I зас. дня 12 марта.

1) Др. К. Студинський предложив передмову до виданя „Переписки Я. Головацького", яку ухвалено надрукувати в „Збірнику фільольоґічної секциї". 2) Д. Ос. Людкевич предложив до друку

збірку: „Галицько-руських народнїх мельодій“, зібраних на фоноґраф д. Ос. Роздольським і транскрибованох референтом. Ухвалено надрукувати як окремий том „Етноґрафічного Збірника“.

Засїданя мат.-природ.-лїкарської секциї.

I зас. дня 1 лютого.

1) Др. В. Левицький зреферував працю дра І. Пулюя п. н. „Електрична централка Гогенфурт фірми Г. Спіро і синове в Крумлаві“, яку ухвалено друкувати в збірнику секциї. 2) Ухвалено рукопис „Начерку зоольоґії“ д. І. Верхратського передати до рецензії дру М. Коцюбі. 3) Постановлено віднести ся до Видїлу, аби він у порозуміню з секциями утворив комісию, зложену з відпоручників секций, які мали би завдане предкладати Видїлови бібліотечні дезідерати секций. 4) Принято до відомости плян ґеоґрафічно-ґеольоґічних екскурзій в підкарпатські і подільські области Днїпра дра С. Рудницького і ухвалено підперти його просьбу до Видїлу за підмогою на екскурзії і інструменти, потрібні для того.

Зміст працї дра І. Пулюя:

Розказавши коротко про те, коли і ким зроблений проєкт для збудованя централки Гогенфурт у Чехах, описує автор докладно будівлю централки, трифазові ґенератори, всякі прилади для запинаня і реґульованя електричних машин, шляхові провідники для електричної сили, стації трансформаторів у Крумлаві і Печмілє, безпечні стації телєфонів своєї конструкциї і прилучені до централки фабрики, а потім ще й підводну будівлю, турбіни і всякі прилади для заставки і реґульованя турбін.

Для лекшого зрозуміня подає автор десять образків, зроблених з фотоґрафій, в яких представлена цїла електрична і гидравлїчна прибора Гогенфуртської централки і 8 фотолїтоґрафованих таблиць, в яких подані всї цікаві конструктивні подрібності будівлї і цїлої прибори централки.

Описана централка найбільша в Чехах і ще тим славна, що в нїй працюють реакцийні турбіни Францїса при незвичайно великому спадї води 94·5 м вишини, та що мало на сьвітї таких централок, бо спад води Гогенфуртської централки більший, як

централки Гамільтон-Ніяґара, що має тілько 78—80 м. вишини. Тілько одна централка Равріс має ще більший спад води 125—130 м. вишини.

Засїданя комісий.

Засїданя археоґрафічної комісиї.

I зас. дня 20 цьвітня.

1) Др. К. Студинський повідомив, що друк V т. „Памяток української мови й літератури" кінчить ся вже і вийде незабаром. 2) Переведено нараду над проєктом археоґрафічних подорожий в справі зібраня корпусу актів до історії козаччини, предложении проф. Грушевським.

Засїданя правничої комісиї.

I зас. дня 9 марта.

Др. С. Дністрянський предложив працю д. Костя Кульчицького п. н. „Про кредит і товариства в економіці суспільний", яку призначено до „Час. прав. і екон.".

Зносини з чужими науковими інституціями.

Хорватська Академія Наук у Загребі понесла сього року велику страту через смерть свойого оснувателя і покровителя дра Осипа Юрія Штросмаєра, епископа в Дякові, про що повідомила Наук. Тов. ім. Шевченка жалібним плякатом. У відповідь на се вислала президія Товариства Академії Наук таку кондоленцийну телеґраму:

Українсько-руське Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові висловляє югославянській Академії своє глубоке співчуте з причини болючої страти, понесеної нею й цілою суспільністю хорватською в особі многозаслуженого поборника науки й осьвіти Юрія Штросмаєра. М. Грушевський, голова. В. Гнатюк, секретар.

За вислану телеґраму дістало Товариство від Академії Наук подяку.

Справозданє з бібліотеки.

Дня 10 н. ст. лютого 1905 р. передало Наук. Тов. ім. Шевченка свою бібліотеку в наші руки. Стан бібліотеки в тім часї був такий: вписаних чисел у головнім і картковім катальоґу було 7848; в самім тільки картковім дальше до 7937 — отже ч. 88. Крім того невписаних зовсїм (анї в катальоґ головний, анї картковий) було **3.599** примірників. За час нашого занятя в бібліотецї прибуло ще 311 нових примірників. Разом усїх невписаних було 3.910. Крім того є три шафи непочислених і несписаних дублєтів і кількасот катальоґів.

Рукописів застали ми впорядкованих і вписаних в обох катальоґах 136 чисел; а вписаних тільки в картковім дальших 8 (від 137—144). Невпорядкованих і невписаних рукописів було 256 примірн. і 46 пачок. За час нашого занятя дістала бібліотека 1094 примірн. від тов. „Січ" у Віднї (протоколи, книги касові, переписка дра Ів. Франка, Драгоманова і ин.), по пок. Ост. Левицьким 2 прим. і від д. Болсуновського з Києва 21 примірн. (документи до історії козаччини в XVIII ст.). Разом невпорядкованих і невписаних рукописів 1373 примірн. і 46 пачок.

Крім того застали ми над 300 томів книжок, що не були вставлені в шафи.

Від 10 н. ст. лютого до 1 цьвітня 1905 р. вписали ми в картковий катальоґ нових чисел 478 (від ч. 7937 - 8415) в 682 томах і 1.068 прим. періодичних видань. Разом **1750** книжок, брошур і випусків (при тім відкинено 244 дублєтів). Крім того від

10 лютого до 1 цьвітня бібліотека була отворена три рави на тиждень (понеділок, середа і субота) від год. 3—6 для ужитку публики. В тім часї віддано до оправи 252 томів книжок і брошур.

Від дня 1 до 18 цьвітня перевели ми при помочи третього тов. Т. Залеського ґенеральну ревізію цілої бібліотеки з таким результатом: всїх чисел у катальоґах є **8415 в 19.134 прим.** Коли дочислити до того 1936 пр. ще невписаних, то бібліотека числить нинї загалом 21.459 книжок, брошур і випусків.

При ревізиї показало ся, що: бракує в бібліотецї 224 прим., на які нема ніяких реверсів (vid. додаток). Крім того сконстатовано, що не вписано в головн. катальоґ 1.898 томів і випусків, що надійшли до бібліотеки перед початком 1904 р. За самий 1904 р. невписано в гол. катальоґ ніяких періодичних видань. Так само знайдено підчас ревізії 246 томів не вставлених на своє місце, з чого 50°₀ треба приписати бібліотечному курзорови. Неправильностий сконстатовано **111** випадків (пр. „Правда Руска“ дра К. Левицького має ч. 1466, одначе під тим числом в гол. катальоз̌ї вписана: Seling Eduard, Leitfaden zum Unterrichte in der Heeres-Organisation, а Правди Рускої, коли судити по картк. катальоз̌ї, в бібліотецї зовсїм нема, або пр. книжки значені раз числом порядковим катальоґу, другий інвентарним (пр. на кн. „Уставы соединенія гал. русскои Матицы“ і дра Галїпа, „Домашній писар“ є одно число — 1786), або під ч. 1970 „Отчетъ о дѣятельности троицкаго кяхтинскаго отдѣленія за 1896 р.“ і Герцена „Turgenieff“, або під ч. 1858 д вписано Кондакова „Исторія визант. искуства“ і Ляскоронского „Иностранные атласы“, або під ч. 2228 d записано в голови. катальоз̌ї „Зівяле листе“ Ів. Франка і Древности, „Труды археогр. коммиссіи имп. моск. арх. Общества“, або річники „Правди“ розбиті під двома числами; 214 (з р. 1867 — 70, 72, 77—9 84, **88** і ин.) і під 2076 (з р. 1880, **88**, 89 - 91 і т. д.) або пр. під ч. 6827 в гол. катальоз̌ї Лозинського Agenor hr. Gołuchowski, а в шафі під тим числом проф. Стебельського, „Систем австрийського права“, або пр. „Revue de l' Ecole“ вписане під ч. 3051 і 3223, або пр. Стефаника „Камінний хрест“ під ч. 4023 і 4024, або під ч. 2392 I. Hampel, „Alterthümer der Bronzezeit in Ungarn“ і „Фуркало“ русскій мѣсяцесловъ, або пр. на хребтї книжки 5346, а в серединї 5347 і т. д.). До бібліотечного числа 3227 ведений головний

катальоґ під подвійними числами — порядковими і бібліотечними, при чім ріжниця при тім числї виносить між обома 536. Також й самі книжки до ч. 3227 значені подвійними числами, що прикро відбиваєть ся при визичуваню публиці. Крім того багато **ріжних** видань має **ті самі** числа, а ріжниця, яка заходить між ними, зазначена тільки поодинокими чи подвійними латин. або грець. буквами, подописуваними до того числа пр. ч. 827, і 827a, 827b, 827c.... 827ja, 827jβ, 827jγ... 827k, 827l.... m... n і т. д.).

Крім того показало ся, що в бібліотецї є 74 видань здекомплєтованих (ми вчислювали тільки такі, що конче потрібні до історії й історії літ. України... пр. Сборникъ отдѣленія русскаго языка исл. Акад. Наукъ останнїй том 60 з 1896 р. і ин.).

Так само переведено ревізію бібліотечних реверсів на визичені книжки. Показало ся, що 47 реверсів (відтинків) не було витягнених, хоч книжки, визичені на них, були звернені. З початком цьвітня розіслано бібліотечні урґенси до всїх тих, що визичили з бібліотеки книжки в р. 1899—1904 на адреси подані на реверсах. Показало ся, що можна вважати вже пропащими 69 книжок (дехто з тих, що визичили, помер, дехто незвісний з місця побуту, дехто на реверсї не підписав ся і т. д.).

В кінци перевело ся статистику бібліотечної фреквенції. Від початку 1904 р. до 1 цьвітня 1905 видано з бібліотеки до наукової робітнї 80 особам, що зголосили ся 255 разів, 528 томів. До дому визичено 406 особам, що зголосили ся 3351 разів, 4526 томів. В загалї користало з бібліотеки 486 осіб, що зголосили ся 3.606 разів і взяли 5054 томів (в р. 1903 зголосило ся 513 осіб 2668 разів і взяли 4042 томів).

Львів, дня 18 цьвітня, 1905.

За Заряд бібліотеки:

Іван Кревецький. *Іван Созанський.* *Тадей Залеський.*

Нові товариства й інституциї, що приступили до обміну виданями.

Graz. Historischer Verein für Steiermark.

Kraków. Ред. „Światа słowiańskiego“.

СПетербургъ. Редакція журнала „Миссіонерское обозрѣніе“.

Praha. Ред. Pokrokové Revue.

Praha. Zemský archiv Museum král. Českého.

Нові видання Товариства.

Записки Наукового Товариства ім. Шевченка, виходять у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Рік XIV. Т. LXIII. Кн. I. Львів 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 192, 8°. Ціна 3 кор. Зміст: 1) Оборонна орґанізація руських селян на галицько-угорськім пограничу 1848—49 рр., написав Ів. Кревецький. Ст. 1—26. — 2) Козаччина на переломі XVI і XVII в. (1591—1603), написав Василь Доманицький. XI—XII. Ст. 115—136. — 3) Матеріяли до історії суспільно-політичних і економічних відносин західньої України, подає Михайло Грушевський, серія перша (1361—1530), ч. 1—43 (далі буде). Ст. V+I—46. — 4) Miscellanea: а) Дві вихідні карти, подав Др. Іван Франко; б) Незнані вірші на смерть Шевченка, под. Ю. Романчук; в) Чи бачванський говір словацький, под. В. Гнатюк. Ст. 1—12. — 5) Наукова хроніка: Антропольоґічні й археольоґічні часописи за р. 1903, огляд Зенона Кузелї. Ст. 1—20. — 6) Біблїоґрафія (рецензії й справоздання). Ст. 1—33. — 7) Показчик до томів LVII LXII Записок Наукового Тов. ім. Шевченка (річник XII). Ст. 1—24 8) Зміст тт. I—XVII (по німецьки). Ст. 25—33.

Записки Наукового Товариства ім. Шевченка, виходять у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Рік XIV. Т. LXIV. Кн. II. Львів, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 192, 8°. Ціна 3 кор. Зміст: 1) Оборонна орґанізація руських селян на галицько-угорськім пограничу в 1848—49 рр., написав Іван Кревецький (Конець). Ст. 27—58. 2) Матеріяли

до історії суспільно - політичних і економічних відносин західньої України, подає Михайло Грушевський, серія перша (1361—1530), ч. 44—80. Ст. 47 94. 3) Козаччина на переломі XVI і XVII в. (1591—1603), написав Василь Доманицький, XIII—XV (Конець). Ст. 137 171. 4) Miscellanea: а) Останки аориста в нашій мові, нап. В. Гнатюк; б) Вірша про турецько російську війну 1787—91 р., под. Ів. Франко; в) Новий Шевченків автоґраф. под. С. Єфремов. Ст. 1—11. 5) Наукова хроніка: Етноґрафія в часописях за р. 1903, подає Зенон Кузеля. Ст. 1—24. 6) Бібліоґрафія (рецензії й справоздання). Ст. 1 51.

Етноґрафічний Збірник. Видає Етноґрафічна Комісия Наукового Товариства ім. Шевченка. Т. XVI. Галицько-руські народні приповідки. Зібрав, упорядкував і пояснив др. Іван Франко. Випуск II. (Відати—Діти). У Львові. 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. XXVI+201 600 Ціна 5 кор.

Збірник математично-природописно-лікарскої секциї Наукового Товариства ім Шевченка. Т. X. Під редакциєю Івана Верхратського і дра Володимира Левицького. У Львові, 1905. З печатні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 242, 8⁰. Ціна 5 кор. Зміст: 1) Іван Верхратський: Михайло Полянський. Ст. 1—6. — 2) Др. Іван Пулюй: Кругова діаграма генераторів для перемінних прудів. Ст. 1 - 24. — 3) Др. Володимир Левицький: Про зерові місця функциї ζ (s). Ст. 1—3. — 4) Зенон Евген Горницький: Проект еліпсоґрафу. Ст. 1 - 4. — 5) Др. Іван Пулюй: Електрична централка Гогенфурт фірми Г. Спіро і синове в Крумляві. Ст. 1—35. — 6) Др. Стефан Рудницький: Знадоби до морфольоґії карпатського сточища Дністра. Ст. 1 85. — 7) Др. Іван Горбачевський: Уваги о термінольоґії хемічній. Ст. 1—7. — 8) Др. Стефан Рудницький: Літературні новини до ґеоґрафії України-Руси. Ст. 1—17. — 9) Бібліоґрафія і хроніка математично-фізична. Ст. 1—61.

Хроніка українсько-руського Наукового Товариства імени Шевченка у Львові. Р. 1904 (вересень грудень). Вип. IV. Ч. 20. Львів. 1904. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 24, 8⁰. Ціна 30 с. — Зміст: Засїданя Видїлу. — Засїданя секций — (М. Грушевський— Істория України Руси, т. V. ч I. М. Дикарів — Народній календарь у Вороніжчині Др. І. Франко — Нові материяли до історії Коліївщини. І Кревецький — Оборонна орґанізация руських селян на галицько-угорськім пограничу в 1848—

1849 р. І. Сованський — Нисьменська спадщина В. Ільницького. Др. І. Франко — Причинки до української ономастики. З. Горницький — Проект еліпсоґрафу. Др. С. Рудницький — Про морфольоґічні відношеня горішного біґу Дністра. — Засїданя комісий. — Справоздане антропольоґічної екскурзії Хведора Вовка і ґеольоґічної дра С. Рудницького. — Відозва до вбирачів етноґрафічних матеріялів. — Участь Товариства в ювилеях. — Нові товариства і інституциї, що приступили до обміну виданями. — Нові виданя Товариства.

Хроніка українсько-руського Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Р. 1905. Ч. 21. Вип. І. Справоздане за 1904 р. Львів, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 50, 8⁰. Ціна 1 кор. - Зміст: Діяльність Виділу. — Діяльність секций і комісий. — Наукові виданя. — Почесні члени. — Дійсні члени. — Некрольоґ Олександра Пипіна. — Члени комісий. — Заряд Товариства. — Інституциї, що обмінювали ся виданями в 1905 р.— Стан музея. — Рахунок наукових видань. -- Касове справоздане.

Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Jhrgg. 1904. N. 19. Heft III. Львів, 1905. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 36, 8⁰. Ціна 30 сот. Inhalt: Generalversammlung — Sitzungen des Ausschusses. — Sitzungen der Sektionen. (Dr. K. Levyćkyj — Die ersten Jahre der neuen Zivilprocessordnung in Österreich. M. Hruševśkyj — Das gewöhnliche Schema der russischen Geschichte und die Frage einer rationalen Gestaltung der Geschichte des östlichen Slaventums. Iv. Džydžora — Neue Beiträge zur Geschichte der russisch-ukrainischen Beziehungen in den Jj. 1726 - 37. M. Hruševśkyj — Streitfragen der altrussischen Ethnographie. Jar. Ilnyćkyj — Das Transportrecht der Eisenbahnen. M. Hruševśkyj Ethnographische Änderungen und kulturelle Einflüsse im archäologischen Material der Ukraine Dr. S. Dnistrjanśkyj — Das Mandatum im Rechtsursprung. Z. Kuzela — Übersicht der ethnographischen Literatur in West- und Mitteleuropa in den Jj. 1900—2. O. Radakova — Über die Goldschmiedekunst im Bez. Starobil, Gouv. Charkov. Dr. I. Levyćkyj — Über die Nullzahlen der Funktion ζ (s). Sitzungen der Kommissionen Teilnahme der Gesellschaft an dem čechischen Juristentag in Prag. Neue Publikationen der Gesellschaft.

Літературно-Науковий Вістник (наукова частина).

I книжка (за січень):

М. Грушевський — Що-ж далї? (В справі руських ґімназий).

Анатоль Франс — Розділ держави від церкви.

Л. Г. — Конґрес вільнодумців у Римі.

М. Лозинський — Ґльосси про міжпартійні відносини галицьких Українців.

Іван Франко — Ювилей Івана Левицького (Нечуя).

Ст. Томашівський: — Нова книжка — нові часи.

Володимир Гнатюк — Новий русько-німецький словарь.

Олекса Іванчук: В справі піднесеня домашнього промислу.

Хроніка і бібліоґрафія.

II книжка (за лютий):

Ганна Барвінок — Сьвяте Різдво на хуторі.

І. Ф. — Сухий пень

М. Лозинський — Ґльосси про міжпартійні відносини галицьких Українців.

Іван Кревецький — Корифей російської критики і українське письменство.

Іван Франко — Львівський театр і народня честь.

І. Кр. — Бібліотека „Народного Дому" у Львові

Хроніка і бібліоґрафія.

III книжка (за март):

Новий документ до старого „спору".

Іван Франко — Михайло Павлик.

С. Єфремов — Бонавентура в українській літературі.

О. Вишневський — На переломі.

М. Грушевський — В справі руських шкіл і руського театру.

Іван Франко — Замісь діскусії — цьвітки полєміки.

Ст. Чарнецький — Гостина театру „Руської Бесіди" у Львові.

Р. Братковський — Перша вистава укр. штуки і промислу у Львові.

Хроніка і бібліоґрафія.

IV. книжка (за цьвітень):

М. Грушевський — Українство і питання дня в Росії.

Іван Франко — Отвертий лист до гал. української молодіжи.

О. Вишневський — На переломі.

Іван Кревецький Корифей російської критики і українське письменство.

Ст. Чарнецький — Дещо про теперішній стан галицько-руського театру.

Із сучасних фактів.

Др. Е. Олесницький — Кілька слів фактичного спростованя.

С. Петлюра — Леонід Андреєв і його „Червоний сьміх".

Хроніка і бібліоґрафія.

Відбитки.

Оборонна орґанїзація руських селян на галицько-угорськім погранич у в 1848—49 рр. Написав Іван Кревецький. (Відбитка з „Записок", т. LXIII). Львів, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 58, 8°. Ціна 60 сот.

Василь Доманицький. Козаччина на переломі XVI XVII в. (1591—1603). (Відбитка з Записок Наук. Тов. ім. Шевченка, т. LX—LXIV). У Львові, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 172, 8°, Ціна 2 кор.

Др. Ів. Франко. „Ідеї й ідеали" галицької москвофільської молодіжи. (Відбитка з Л. Н. Вістника). Львів, 1905. Накладом української молодіжи. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 16, 8°. Ціна 10 сот.

Михайло Грушевський. Українство і питання дня в Росії. (Відбитка з Літ. Наук. Вістника). У Львові, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 12, 8°.

Іван Верхратський. Михайло Поляньский. Згадка посмертна. (Відбитка із „Збірника м. пр. лік. с. т. X"). Львів, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 6, 8°.

Кругова діаграма генераторів для перемінних прудів. Подає др. І. Пулюй, професор німецької політехніки в Празї. (Відбитка із „Збірника м. пр. лік. с. т. X"). Львів, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 24, 8°.

Про зерові місця функциї ζ (s). Написав др. Волод. Левицький. (Відбитка із „Збірника м. пр. лік. с. т. X"). Львів, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 3, 8°.

Проєкт еліпсоґрафу. Написав Зенон Евген Горницкий, студент інженїриї. (Відбитка із „Збірника м. пр. лїк. с. т. X"). Львів, 1905. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 4, 8°.

Електрична централка Гогенфурт фірми Г. Спіро і синове в Крумляві. Описав др. Іван Пулюй, професор ц. к. нїмецкої технїки в Празї. (Відбитка із „Збірника м. пр. лїк. с. т. X"). Львів, 1905. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 36, 8°.

Знадоби до морфольоґії карпатского сточища Днїстра. Написав др. Стефан Рудницкий. (Відбитка із „Збірника м. пр. лїк. с. т. X"). Львів, 1905. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 86, 8°

Уваги о термінольоґії хемічній. Подав др. Іван Горбачевский. (Відбитка із „Збірника м. пр. лїк. с. т. X"). Львів, 1905. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 8, 8°.